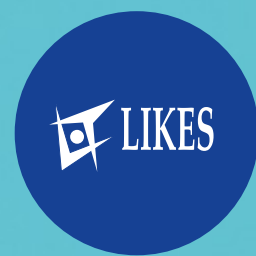

IDE
O
T A

URHEILUSEUROILLE

IDEOITA URHEILU- SEUROILLE

TYÖRYHMÄ

*Salla Turpeinen
Johanna Hentunen
Janne Pyykönen
Kati Lehtonen
Kaarlo Laine*

TAITTO

Ad Kiivi Oy

*Liikunnan ja kansan-
terveyden julkaisuja 328*

*ISBN 978-951-790-426-1 | ISSN 2342-4788 PDF
ISBN 978-951-790-427-8 | ISSN 0357-2498 NID.*

LIKES-tutkimuskeskus

Jyväskylä 2017

Lukijalle

Tähän julkaisuun on koottu esimerkkejä siitä, mitä urheiluseuroissa on tehty seuratoiminnan kehittämistuella. Seurat ovat saaneet opetus- ja kulttuuriministeriön jakamaa seuratukea vuosina 2013–2016. Tuella on avustettu satojen suomalaisten urheilu- ja liikuntaseurojen toiminnan kehittämistä. Pääpaino on ollut lasten ja nuorten liikuttamisessa.

Seuratukihankkeet jaetaan palkkaushankkeisiin ja toiminnallisiin hankkeisiin. Palkkaushankkeissa seuraan palkataan osa-aikainen

tai päätoiminen työntekijä. Toiminnalliset hankkeet voivat olla monenlaisia: kouluttamista, kehittämistä, uusien toimintojen aloittamista, yhteistyön luomista. Yhteistä toiminnallisille hankkeille on se, ettei niissä palkata seuraan työntekijää.

LIKES-tutkimuskeskus on seurannut ja arvioinut seuraturukihankkeiden toimintaa vuodesta 2013 lähtien. Tähän julkaisuun on valittu kymmenen esimerkkiä seuratukea saaneista seuroista. Seurat eivät ole valikoituneet onnistumisen tai

parhaimmuuden perusteella, vaan tarkoitus on kertoa esimerkkejä eri lajeista ja alueilta sekä tuoda esille toimintamalleja, jotka joskus onnistuvat ja joskus eivät. Onnistumisen edellytykset riippuvat seuran koosta, luonteesta ja toimintaympäristöstä sekä seuratoimijoiden kyvystä analysoida kyseisiä tekijöitä.

Seurat ovat päässeet vaikuttamaan omaa seuraansa koskeviin teksteihin. Kiitos avoimille ja virkeille seuroille, jotka antoivat panoksensa julkaisuun!

SISÄLLYS

LUKIJALLE	3
EAST SIDE SAILING TEAM – <i>uusi tapa tehdä yhteistyötä</i>	6
JUDOSEURA KOYAMA – <i>toimintatavat uudelle tasolle</i>	8
KAJAANIN HAKA – <i>harrastusmahdollisuuksia uusille alueille</i>	10
FC KANGASALA – <i>jalkapallo ympärivuotisena liikuttajana</i>	12
MIKKELIN ALUEEN HARRASTELIIGAT – <i>monipuolista korttelitoimintaa</i> ...	14
PORVOON SALIBANDYSEURA – <i>usean tason harrastamista</i>	16
RAISION JUMPPARIT – <i>lisääntyneet resurssit kehittivät hallintoa</i>	18
SLALOMSEURA SUKKULA – <i>sitoutumista uuteen toimintakulttuuriin</i>	20
TAKON SOUTAJAT – <i>yhteispalkkauksella kahden lajin edistämistä</i>	22
VAASA-TYTÖT – <i>välinehankinnalla uutta toimintaa</i>	24
IDEOITA SEUROILTA – <i>Onko teillä jo kokeiltu näitä?</i>	26

EAST SIDE SAILING TEAM

UUSI TAPA TEHDÄ YHTEISTYÖTÄ

KOTIKUNTA: *Espoo*

LAJI: *Purjehdus*

TOIMINNALLINEN HANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:
22 000 € (v. 2013) + 20 000 € (v. 2015)

East Side Sailing Teamin (ESST) hanke oli itäisen pääkaupunkiseudun 13 purjehdusseuran yhteishanke. Hankkeen tarkoituksena oli luoda yhteistyömalli seuroille. Toiminta aloitettiin perustamalla yhteenliittymä ESST. Seurat yhtenäistivät toimintatapojaan. Toimenpiteitä olivat esimerkiksi markkinoinnin tehostaminen, talouspuolen yhteistyö, kaluston yhteiskäyttö sekä uusien ryhmien perustaminen. Tavoitteena oli madaltaa purjehduksen aloituskynnystä, kasvattaa harrastajamääriä, parantaa toiminnan laatua, mahdollistaa monipuolinen harjoittelu ympäri vuoden sekä kouluttaa lisää ohjaajia.

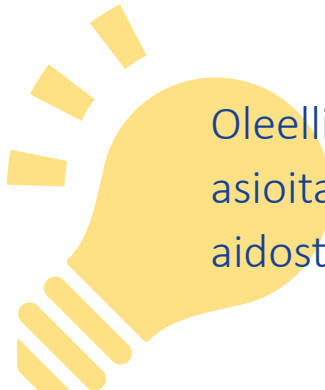
Yksi näkökulma hankkeessa oli 15–25-vuotiaiden nuorten työllis-

täminen ohjaajiksi. Heille tarjottiin koulutusta ja työkokemusta, mikä onnistui hyvin. Nuorten ohjaajien koettiin olevan samalla aaltopituudella lasten kanssa, ja ESST:n aktiivihenkilöiden mukaan nuoria olisi hyödyllistä saada ohjaustyöhön entistä enemmän palkattujen ammattivalmentajien sijaan.

Pienet purjehdusseurat saivat yhteenliittymästä piristysruiskeen toimintaansa. Ympärivuotisen harrastamisen mahdollistaminen toi jatkuvuutta toimintaan. Yhteistyön kautta seurojen kalustoa voitiin käyttää yhteisesti. Tukijoiden hankkiminen oli helpompaa yhteistyöhankkeessa kuin yksittäisinä seuroina. Yhteistyöllä seurojen kesken voitiin myös laskea harrastuksen kustannuksia.

Uudessa yhteistyöhankkeessa oli toki myös vaikeutensa. Harrastajamäärän kasvattaminen osoittautui odotettua hitaammaksi, ja sopivien ohjaajien rekrytointi koettiin toisinaan haasteelliseksi. Kaikki seurat eivät kokeneet hyvänä taloushallinnon hoitamista ESST:n kautta.

ESST:n yhteistyömallissa ei houkutella jäseniä seurasta toiseen vaan luodaan toiminnolle yhteistyöfoorumi. Yhteistyön kautta voidaan kompensoida yksittäisen seuran jäsenmäärän tai seuratoimijoiden aktiivisuuden alitoilua ja saada toiminnasta vakaampaa. Vaikka ESST:n toiminta ei toteutunut suunnitellussa laajuudessa, yhteistyömalli on kiinnostava ja kokeiltavissa myös muualla pienten seurojen keskuudessa.

Oleellinen kysymys yhteistyössä on, halutaanko katsoa asioita omasta perinteisestä seurasta käsin vai ollaanko aidosti valmiita toimimaan uuden yhteenliittymän eteen.

JUDOSEURA KOYAMA

TOIMINTATAVAT UUDELLE TASOLLE

Rovaniemeläisen judoseura **Koyaman** seuraturkihankkeessa palkattiin seuralle toiminnanjohtaja uudistamaan seuran toimintamalleja koskien esimerkiksi varainhankintaa, tiedottamista ja yhteistyötä. Lisäksi tavoitteina oli koulutustoiminnan kehittäminen, harrastajapohjan laajentaminen uusia ryhmiä perustamalla sekä jäsenten urapolkujen vahvistaminen.

Hankkeen alussa seuran hiljaista tietoa ruvettiin kirjoittamaan auki. Esimerkiksi seuran toimintatavat ja

vuosikello kirjattiin ylös, mikä auttoi kehitystyössä ja varmisti jatkuvuutta seuratoimijoiden vaihtuessa.

Erityisen tärkeänä koettiin seuratoimijoiden polkujen kirjaaminen. Näissä tehtiin näkyväksi erilaisia vaihtoehtoja, millä tavoin seuratoiminnassa voi olla mukana kilpailijana, harrastajana tai seuratoimijana eri rooleissa. Tietoisuus erilaisista poluista on auttanut nuoria pysymään mukana toiminnassa, vaikka kilpaharrastus on loppunut.

Hankkeen jälkeen seuran toiminta on koettu entistä organisoidummaksi, suunnitelmallisemmaksi ja läpinäkyvämmäksi. Etenkin asioiden ennakointi on parantunut. Kaikki seuran tiedotus, myös junioreiden vanhemmille, on nykyään sähköistä.

Seuratukiajan vaikeudet liittyivät etenkin tila-asioihin: tarpeellisten tilojen puutteessa oli vaikea saada perustettua uusia ryhmiä. Kun tilaongelma hieman korjaantui, oli vaikeuksia saada vetäjiä. Alueelliset ongelmat tulivat esiin kustannusten muodossa: Seuran sijainti Lapissa aiheuttaa suuria kustannuksia valtakunnallisiin koulutuksiin osallistumisessa ja kouluttajien matkakustannusten korvaamisessa. Seura panostikin omien kouluttajien kouluttamiseen.

Toiminnanjohtajan palkkaaminen ei ollut seuralle ongelmatonta. Toiminnanjohtaja vaihtui useamman kerran. Toiminnanjohtaja palkattiin yhdessä urheiluo-
piston kanssa, ja yhdistetyssä työnkuvassa oli haasteita esimerkiksi ajankäytössä ja esimiestyössä. Seuran tavoitteena oli, että seuraturkiajan jälkeen seurassa ei tarvittaisi työntekijää, vaan saadun työpanoksen ja toimintatapojen muutoksen jälkeen seura pyörisi paremmin omillaan kuin ennen.

”

Seuran toimintatapaan liittyvät asiat ovat olleet aiemmin vain aikuisten päässä, hiljaista tietoa. Nyt niitä on tuotu konkreettisesti esille treeneissä ja nettisivuilla. Nämä kuulostavat pieniltä ja mitättömiltä toimilta, mutta niillä on suuri vaikutus.”

KOTIKUNTA: *Rovaniemi*

LAJI: *Judo*

SEURAN JÄSENMÄÄRÄ: *170*

PALKKAUSHANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:

26 000 € (v. 2013)

+ 25 000 € (v. 2014)

+ 13 000 € (v. 2015)

KAJAANIN HAKA

HARRASTUS- MAHDOLLISUUKSIA UUSILLE ALUEILLE

Hankkeen tavoitteena oli edistää Kajaanin seudulla asuvien lasten ja nuorten hyvinvointia tarjoamalla edullisia harrastusmahdollisuuksia. **Kajaanin Hakan** aktiivit kokivat, että yleishyödyllisenä toimijana seuran on tarjottava lasten ja nuorten sosiaalista hyvinvointia tukevaa toimintaa. Kaikilla perheillä ei ole varaa maksaa harrastusmaksuja tai mahdollisuutta kuljettaa lapsia harrastuksiin. Hakassa katsottiin, että harrastukset oli tuotava lasten luo – edullisesti. Tätä

ajatusmallia seura ei olisi voinut toteuttaa pelkällä omalla rahoituksella ja haki siksi seuratukea.

Seura perusti useita uusia liikuntaryhmiä, jotka toimivat iltapäivisin kouluilla eri puolilla Kajaania. Ryhmiin palkattiin osa-aikaisia ohjaajia. Ryhmissä harrastettiin jalkapallon ohella muitakin lajeja. Lapsia ohjattiin liikuntaryhmistä eri lajien harrastusryhmiin tai kilpatoimintaan, jos kiinnostus heräsi. Ryhmiä järjestettiin

KOTIKUNTA: *Kajaani*

LAJI: *Jalkapallo*

SEURAN JÄSENMÄÄRÄ: *800*

PALKKAUSHANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:

13 000 € (v. 2013)

+ 15 000 € (v. 2014)

+ 10 000 € (v. 2015)

myös lähikunnissa, jopa 200 kilometrin päässä. Tämä tosin lisäsi kustannuksia merkittävästi. Ohjaajien palkkaamisen lisäksi seuratukea käytettiin välineisiin ja koulutukseen.

Hanke onnistui hyvin. Hankkeen avulla saatiin luotua uusia harrastusmahdollisuuksia alueille, joissa harrastaminen on ollut aiemmin vaikeaa. Nuorten kiinnostus matalan kynnyksen harrastustoimintaan oli suurta. Hanke oli osaltaan mahdollistamassa Kainuuseen liikkujan polkua, jossa voi kilpailla tai halutessaan vain harrastaa.

Kouluyhteistyö oli hankkeessa sujuvaa ja tiivistä. Sekä koulut että seura kokivat hyötyvänsä yhteistyöstä, ja opettajien palaute oli positiivista. Koulun tiedostuskanava Wilmaa saatiin käyttää harrastuksista tiedottamiseen. Ongelmallista hankkeessa on ollut sen vakiinnuttaminen. Hanke tarvitsee jatkuessaan laajan ulkopuolisen rahoituksen.

Hankkeen toimintaan saatiin vapaaehtoisia makkaranpaistilojen avulla. Illoissa keskusteltiin kasvatuksesta sekä lasten ja nuorten liikkumisesta.

FC KANGASALA

JALKAPALLO YMPÄRIVUOTISENA LIIKUTTAJANA

KOTIKUNTA: Kangasala

LAJI: Jalkapallo

SEURAN JÄSENMÄÄRÄ: 650

PALKKAUSHANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:

30 000 € (v. 2013)

+ 24 000 € (v. 2014)

+ 14 000 € (v. 2015)

FC Kangasalan seuratukihankkeen tavoitteena oli harrastejalkapallon kehittäminen tarjoamalla junioreille ympärivuotisia harraste- ja futsalikerhoja. Hankkeessa pyrittiin kehittämään myös valmennustoinnin laatua kouluttamalla ja tukemalla valmentajia aikaisempaa paremmin. Perheliikuntaa haluttiin tukea perustamalla kesäkaudelle vanhempi-lapsiryhmä, jonka kautta tavoiteltiin vanhempiä aktiivisemmin mukaan seuran muuhunkin toimintaan.

Seura palkkasi työntekijän avoimella haulla. Palkattu henkilö oli entuudestaan tuttu seuran valmennuspuolelta. Paikallisuus ja sitoutuneisuus ratkaisivat työntekijän valinnan.

Seurassa koetaan, että monien hankkeen asioiden onnistumisen avain oli palkatun henkilön sopivuus tehtävään.

Hankkeen aikana lähes jokaiseen seuran joukkueeseen saatiin koulutettu valmentaja. Osallistujien määrä eri joukkueissa ja harrasteryhmissä kasvoi voimakkaasti hankkeen aikana, samoin toiminnassa mukana olevien vanhempien määrä.

Hankkeessa yritettiin järjestää yhteistyössä muiden seurojen kanssa monilajikerhoja, mutta tämä ei onnistunut tila- ja aikatauluongelmien vuoksi. Kouluyhteistyötä laajennettiin järjestämällä futsal-

kerhoja ja -demoja iltapäiväkerhojen muodossa. Nämä otettiin hyvin vastaan, mutta vetäjien rekrytointi iltapäiväajan tapahtumiin oli hankalaa.

Hanke onnistui hyvin kasvattamaan ja monipuolistamaan seuran toimintaa. Hankkeen vaikeudet liittyivät ennen kaikkea tilaongelmiin. Kaikille joukkueille ei ollut sopivia tiloja, ja eri ryhmien harjoituksia jouduttiin yhdistelemään. Sekä jalkapallo- että futsaltoiminta vaativat suurehkoja kenttäalueita ja isoja liikuntasaleja isojen ryhmien pyörittämiseen. Kunta on muuttovoittoinen, ja tämä näkyy harrastajamäärien kasvuna. Tilaongelma rajoittaa seuran kasvamista, vaikka tulijoita olisi.

Harrastajamäärän lisääntyminen on tuonut selvästi lisää toimisto- ja hallintotyötä seuran työntekijälle (nuorisopäällikkö). Työnkuvan tarkempi määrittely ja rajaaminen nousee tärkeäksi seuran kasvaessa. Sama työntekijä ei enää pysty toimimaan kentällä ja toimistolla.

Seuratukihankkeen kanssa samanaikaisesti oli käynnissä Palloliiton kautta järjestetty seurastrategiatyö, jossa luotiin seuran neljän vuoden toimintasuunnitelma. Tämä auttoi seuran kehittämistä ja ohjasi työntekijän tekemistä. Hankkeet tukivat hyvin toisiaan.

MIKKELIN ALUEEN HARRASTELIIGAT

MONIPUOLISTA KORTTELITOIMINTAA

Mikkelin Alueen Harrasteliiga ry:n (MAHL) idea on tarjota kilpailutoiminnan omaista harrasteliikuntaa useissa eri lajeissa. Päätoimisen palkkaaminen seuratuella avulla mahdollisti junioreiden korttelitoiminnan kehittämisen.

Palkkaukseen tarvittavaa puskuria oli alettu kasvattaa jo pari vuotta ennen palkkausta, mistä kerrottiin avoimesti jäsenille. Näin ei jouduttu yhtäkkiä nostamaan jäsenmaksuja. Seuratuella avulla uudet kulut voitiin pitää kurissa ja startata toimintoja aluksi tappiollisena.

Korttelitoiminta aloitettiin järjestämällä kymmenellä lähikaukalolla kerhoja jäälajien parissa. Näiden lisäksi järjestettiin monilajikerho, jossa pelattiin jääpalloa, jalkapalloa, jääkiekkoa ja salibandyä. Myöhemmin korttelikerho päivittyi perhekerhoksi, jossa välillä koko perhe liikkui yhdessä ja välillä lapset ja vanhemmat erikseen.

Seura järjestää kaikille avoimia vuoroja, joissa saa kokeilla lajeja ilman jäsenyyttä. Kokeiluvuoroille osallistuminen on lajista riippuen joko ilmaista tai erittäin halpaa

(0–2 €). Myös harrastaminen korttelikerhoissa on edullista, alle 2 €/kerta. Joukkuetoiminta on hieman kalliimpaa. Kalleinta on jääkiekko, johon osallistuminen maksaa noin 7 €/tunti.

Lasten harrastamista tuetaan seurassa monella tavalla. Kun aikuinen tulee seuraan, hän samalla tukee junioreiden harrastamista: osa aikuisten harrastemaksuista ohjataan lasten toimintaan. Lisäksi aikuisten harrasteliigoissa toimitajat voidaan

KOTIKUNTA: *Mikkeli*

LAJI: *Jääpallo, jääkiekko, jalkapallo, salibandy*

SEURAN JÄSENMÄÄRÄ: *1 886*

PALKKAUSHANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:
27 000 € (v. 2013)
+ 23 000 € (v. 2014)
+ 10 000 € (v. 2015)
+ 13 000 € (v. 2015)

MAHLIN HARRASTETOIMINTA LAPSILLE JA NUORILLE

koulujen liikuntasaleissa,
lähiliikuntapaikoilla, ulkojäillä,
jalkapallokentillä

PALLOILULAJIEN
KORTTELIKERHO
ALAKOULUIKÄISILLE
TYTÖILLE
JA POJILLE

TYTTÖJEN
JUMPPA- JA
PELIKERHO

KORTTELI-
KERHO
AIKUISILLE JA
LAPSILLE
YHDESSÄ

AVOIN
SALIBANDYVUORO
13–17-VUOTIAILLE
NUORILLE

LIIKUNNALLINEN
ILTAPÄIVÄKERHO-
TOIMINTA
KOULUILLA

PÄIVÄLEIRI-
TOIMINTA
KOULUJEN
LOMA-AIKOINA

AVOIN
KIEKKOVUORO
13–17-VUOTIAILLE
NUORILLE

hankkia lasten joukkueen vanhemmista, mikä mahdollistaa juniorijoukkueelle merkittävän varainkeruumahdollisuuden.

Seuran talkootoimista saa korvauksen, minkä toivotaan kannustavan osallistumaan. Jotkut maksavat oman harrastamisensa talkoilla, ja esimerkiksi juniorijoukkueet keräävät näin varoja. Harrastamisen hinnan suhteen MAHLissa tavoitellaan läpinäky-

vyyttä, ja maksujen jakaantumiset esimerkiksi hallintoon ja tilamaksuihin pyritään tekemään kaikkien tiettäväksi.

Riittävän vahva perustoiminta ja suunnitelmallisuus ovat mahdollistaneet kokeilut, toiminnan laajentamisen ja palkkauksen vakinaistamisen. Seurassa suunnitellaan toimintaa 3–5 vuoden jännteellä. MAHLin pieni johtokunta ja ydinporukka on pysynyt pitkään

kasassa ja voinut tehdä nopeitakin päätöksiä. Kevyt hallinto on tehokas mutta toimijoille raskas. Seuran työntekijät ovat usein paikalla seuran toiminnoissa ja tietävät mitä kentällä tapahtuu – he ovat esillä ja tavoitettavissa. Seurassa ajatellaan, että tämä voi olla yksi menestyksen salaisuus. MAHLin kaltaisen toiminnan vakiinnuttaminen muihin kuntiin vaatii työntekijän panoksen ja paikallisen ympäristön huomioimisen.

PORVOON SALIBANDYSEURA

USEAN TASON HARRASTAMISTA

Porvoon Salibandyseurassa oli tarve kehittää vanhempien juniorien harrastusmahdollisuuksia, ja tähän tarkoitukseen päätettiin hakea seuratukea. Seuratu-kihankkeen tavoitteena oli etenkin 16–19-vuotiaiden liikuntaharrastusmaksujen kohtuullistaminen syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tarkoituksena oli perustaa

uusia ryhmiä A- ja B-ikäisille junioreille, palkata näille valmentajat ja tarjota pelaajille valmentajakoulutusta, mitä kautta saataisiin ohjaajia nuorimpiin ikäluokkiin.

Tuen avulla palkattiin kaksi valmentajaa ja perustettiin ryhmät vanhimille junioreille, joille ei

KOTIKUNTA: *Porvoo*

LAJI: *Salibandy*

SEURAN JÄSENMÄÄRÄ: *641*

PALKKAUS- JA TOIMINNALLINEN HANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:

8 500 € (v. 2013)

+ 8 000 € (v. 2014)

+ 6 000 € (v. 2015)

aiemmin ollut tarjolla lainkaan toimintaa. Perustetut ryhmät harjoittelivat kolmesti viikossa. Lisäksi käynnistettiin pelaajille I-tason valmennuskoulutus (kesto 100 h), joka toteutettiin räätälöidyllä aikataululla kolmen vuoden aikana. Ideana oli tarjota nuorten aikatauluihin sopiva tapa suorittaa koulutus, joka samalla sitouttaa seuran toimintaan. Kaksitoista nuorta lähti valmentajakoulutukseen. Koulutus järjestettiin arki-iltoina muutaman tunnin kokonaisuuksina parin

kuukauden välein. Valmentajakoulutus eteni hyvin; vain muutama nuori lopetti koulutuksen muuttaessaan paikkakunnalta.

Hankkeen vahvuus kumpusi ennen kaikkea siitä, että se lähti liikkeelle seuran omista tarpeista. Suhteellisen pienellä tuella kokeiltiin uutta (koulutus) ja tehtiin yhtä aikaa perustoimintaa kehittävää työtä (uudet ryhmät).

- » Hankkeella selkeä tavoite ja toimintamalli
- » Pitkä valmentajakoulutus sitoutti nuoria jatkamaan
- » Saatiin vähennettyä valmentajapulaa omalla koulutuksella
- » Yhteistyö muiden seurojen kanssa
- » Seurasta poislähteneitä nuoria saatiin toimintaan uudelleen mukaan
- » Seuran joukkueiden budjetti selkeytyi: kilpa- ja harrastetoiminnalla on omat kustannuspaikat

- » Tuntiperustaisesti palkattujen työntekijöiden suuri työmäärä; hallinnolliset työt lisäävät kuormitusta
- » Tulojen hankkiminen vaikeutuu vuodelta. Osittain johtuu siitä, että talkootyön määrä on vähentynyt
- » Toiminnan ja hankkeen aikana syntyneen toimintamallin jatkaminen voi olla taloudellisesti mahdotonta em. syistä
- » Tilojen puute

RAISION JUMPPARIT

LISÄÄNTYNEET RESURSSIT KEHITTIVÄT HALLINTOA

KOTIKUNTA: *Raisio*

LAJI: *Joukkuevoimistelu, teliveimistelu,
rytmisen voimistelu, tanssi, kilpa-aerobic*

SEURAN JÄSENMÄÄRÄ: 900

PALKKAUS- JA
TOIMINNALLINEN HANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:
15 000 € (v. 2013)
+ 13 000 € (v. 2014)

Raision Jumppareissa tarvittiin lisää työvoimaa, sillä seuran jäsenmäärä oli kasvussa. Lisäksi nuorisoliikuntaa haluttiin tehostaa. Jumppareiden seuratuksi-hanke voidaan nähdä kahden kärjen hankkeena. Ensimmäinen kärki oli osa-aikaisen toiminnanjohtajan täysipäiväistäminen seuratuksen avulla ja toinen kärki nuorisoliikunnan (12–16 v.) kehittäminen.

Työntekijän lisääntyneet resurssit kehittivät seuraa varsinkin hallinnollisella tasolla. Tiedottaminen parantui, mikä koettiin merkittävänä askeleena. Työntekijä otti hieman taakkaa pois seuratoimijoiden harteilta, mitä pidettiin seurassa hyvänä. Tilitoimiston käyttöönotto helpotti kaikkien seuratoimijoiden työtä.

Työntekijän johdolla Jumppareissa alettiin tukea yhä voimakkaammin vapaaehtoistyöntekijöiden eli ns. seuratuksien panosta,

esimerkiksi oman Facebook-ryhmän kautta, koulutusiltoilla sekä vuosittaisella palkintoristeilyllä, jossa suunnitellaan seuran tulevaa toimintaa. Seurassa kannustetaan voimakkaasti koulutautumiseen ja siitä palkitaan korkeammin ohjauspalkkioin. Seuratouhukkaiden polkuun on määriteltä tasot: **apuohjaaja** » **ohjaaja** » **vastuuvallmentaja**.

Nuorisoliikunnan kehittäminen ei onnistunut seuratuksi-hankkeessa suunnitellulla tavalla. Ideana oli mennä kouluille tarjoamaan liikuntaa ja kohdistaa toimintaa etenkin vähän liikkuville nuorille, mutta säännöllistä toimintaa ei saatu toteutettua eikä kouluille päästy toimimaan halutusti. Nuorille luotiin harrastemahdol-

lisuuksia seuran iltatoimintaan, mutta nuoria ei saatu mukaan suunnitellussa mittakaavassa. Epäonnistumiset johtuivat siitä, että yhteistyötä ei saatu toimimaan. Kouluilla pidettiin kuitenkin demotunteja ja tehtiin asiaa tutuksi, jotta jatkossa koulun tiloihin voisi päästä paremmin. Seuran toimijoiden ajatuksissa on nuorisoliikunnan käynnistäminen uudella tarmolla tulevaisuudessa.

SITOUTUMISTA UUTEEN TOIMINTA- KULTTUURIIN

Hyvinkään Slalomseura Sukkula tavoitteli seuratukihankkeellaan 11–15-vuotiaiden alppijunioreiden harjoittelukulttuurin kehittämistä. Tavoitteena oli monipuolistaa sekä harrastajien että kilpailijoiden harjoittelua ja lisätä kokonaisliikunnan määrää.

Hankkeen tuloksena toimintakulttuuri muuttui. Junioreiden harjoittelu monipuolistui, kun seurassa alettiin harrastaa oman lajin lisäksi muun muassa telinevoimistelua, golfia, kuntosalia ja suunnistusta. Valmentajavaihtoa tehtiin eri lajeihin, ja omaa porukkaa vietiin

esimerkiksi yleisurheilutreeneihin. Tämä on luonut pysyvyyttä seuraan, avannut yhteistyötä ja ehkäissyt dropoutia.

Kehittämishanke herätti seurassa aluksi vastarintaa, sillä seuran toimintakulttuuria pyrittiin muuttamaan varsin merkittävästi. Juniorit ja heidän vanhempansa kyseenalaistivat toiminnan. Seuratoimijat kokivat, että ilman seuratukea vastarinnan alla olisi ollut helpompi luovuttaa. Saatu seuratuki toi luottoa ja sitoutumista hankkeen jatkamiseen. Lopulta uusi toimintatapa hyväksyttiin ja malli pystyttiin vakiinnuttamaan normaalisti toiminnaksi. Soraäänät ovat hiljentyneet ajan kuluessa, kun kokemukset ovat olleet hyviä ja kilpailumenestyskin parantunut.

”
Kun tehdään uudistuksia, ei voi tietää onnistutaanko. Kun porukalla päätetään jotain, niin on uskottava omaan toimintaan ja luotettava tekemiseen. Ei pidä palata liian helposti vanhoihin toimintatapoihin.

Rohkea kokeilu on oikea tapa toimia!”

KOTIKUNTA: *Hyvinkää*

LAJI: *Alppihiihto*

SEURAN JÄSENMÄÄRÄ : 230

TOIMINNALLINEN HANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:

6 100 € (v. 2013)

+ 5 000 € (v. 2014)

TAKON SOUTAJAT

YHTEISPALKKAUKSELLA KAHDEN LAJIN EDISTÄMISTÄ

KOTIKUNTA: *Tampere*

LAJI: *Soutu ja hiihto*

SEURAN JÄSENMÄÄRÄ: *140*

PALKKAUSHANKE

MYÖNNETTY SEURATUKI:

27 500 € (v. 2013)

+ 24 000 € (v. 2014)

+ 14 000 € (v. 2015)

Takon Soutajat ja **Ylöjärven Ryhti** halusivat palkata yhteisen työntekijän, sillä molemmilla seuroilla oli tarve ammattimaisempaan valmennukseen. Seurat kokivat, että lajit sopivat hyvin yhteistyöhön, koska toinen on talvi- ja toinen kesälaji, ja lajit tukevat toisiaan. Tavoitteena oli saada lajeihin lisää harrastajia, monipuolistaa molempien lajien harjoittelua sekä mahdollistaa ympärivuotinen harjoittelu. Soutuseura oli hankkeen päävetäjä.

Palkatun työntekijän työnä oli harjoitusten suunnittelu ja ohjaaminen sekä koulu yhteistyön järjestäminen. Työntekijällä ei ollut aiempaa taustaa kummastakaan lajista. Hankkeen alussa jäsenillä oli jonkin verran muutosvastarintaa, mutta toiminta pyöri kohtuullisesti. Vuoden kuluttua työntekijä jäi pois saadessaan uuden työn. Seurat olivat kaksi kuukautta ilman työntekijää, mikä vaikeutti soutukoulujen pitämistä. Uusi työntekijä joutui aloittamaan työn hankalassa vaiheessa, kun syksy oli jo pitkällä ja uusia harrastajia oli vaikea houkuttaa mukaan. Uusi työntekijä oli vahvasti soututaustainen henkilö. Hiihtoseurassa koettiin, ettei yhteistyöstä saada enää hyötyä mutta ei

haluttu olla uuden työntekijän palkkauksen jarruna, joten hiihtoseura jäi tässä kohtaa pois hankkeesta.

Toinenkin työntekijä siirtyi uuteen työhön noin vuoden kuluttua. Samaan aikaan seuran taloudelliset realiteetit heikkenivät, eikä palkkauksen omarahoitusta saatu kasvatettua suunnitellusti. Seura ratkaisi tilanteen palkkaamalla kaksi osa-aikaista työntekijää, joista toinen teki päivittäistä työtä 10–15 h/vk ja toinen piti yhden leiriviikonlopun kuukaudessa. Palkkausta pyritään jatkamaan tulevaisuudessa pienemmällä mittakaavalla.

Vaikka kahden seuran yhteispalkkaus ei onnistunut toiveiden mukaisesti, hankkeesta saatiin paljon oppia tulevaisuuteen. Työntekijän rekrytointi on tärkeä asia, johon kannattaa panostaa: on mietittävä, tarvitaanko lajiosaamista vai monipuolistamista ja mihin työntekijän aikaa halutaan painottaa. Seuran jäsenistön kanssa tulee käydä etukäteen avoimesti keskustelua uudesta toiminnasta ja kirjata asiat ylös. Tärkeä oppi oli myös se, että palkattu työntekijä ei voi tehdä vapaaehtoisten työtä.

Pienissä seuroissa ei ole harrastajamassoja, joista jakaa eri kokoisia porukoita. Siksi on hyvä yrittää yhteistyöllä.”

VAASA-TYTÖT

VÄLINEHANKINNALLA UUTTA TOIMINTAA

KOTIKUNTA: *Vaasa*
LAJI: *Voimistelu*
SEURAN JÄSENMÄÄRÄ: *235*
TOIMINNALLINEN HANKE
MYÖNNETTY SEURATUKI:
7 000 € (v. 2013)

Monet seurat haluaisivat käyttää seuratukea erilaisiin hankintoihin ja investointeihin. Osan seuratuesta saa käyttää välinehankintoihin, jos niiden katsotaan vievän seuratoimintaa selvästi eteenpäin tai synnyttävän uutta toimintaa.

Vaasassa toimiva liikuntaseura **Vaasa-tytöt** toteutti seuratuella hankkeen, jonka yhtenä osana oli yksittäisen ja suhteellisen kalliin liikuntavälineen – trampoliinin – hankinta. Ilman seuratukea välineen hankinta olisi ollut vaikeaa. Seuran toimintaolosuhteet ja jäsenien harrastusmahdollisuudet parantuivat hankinnan

avulla huomattavasti. Seuraan pystyttiin perustamaan uusia ryhmiä.

Vaasa-tyttöjen esimerkki kuvaa seuratuon mahdollisuuksia kehittää seuraa yksinkertaisesti mutta vaikutuksiltaan monipuolisesti. Suunnitteluvaiheessa on tärkeää huomioida, että pelkkä välinehankinta ei sellaisenaan sovi seuran kehittämishankkeeksi.

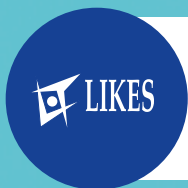
Tukea on mahdollista saada kohtuullisiin välinekustannuksiin, kunhan kustannukset ovat enintään 50 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

Uusi, iso välinehankinta mahdollisti uusien ryhmien perustamisen ja toiminnan laajentamisen.

ONKO TEILLÄ JO KOKEILTU NÄITÄ?

- » Seuran yhteiset aamu- tai iltapäivä-treenit, joihin voi tulla kuka vaan.
- » Harrastajat ja kilparyhmät voivat harjoitella samaan aikaan.
- » Eri ikäluokkien yhteiset harjoitusajat: mahdollistavat valmentajien ajatustenvaihdon ja eri-ikäisten kohtauspaikan.
- » Seuran itse kehittelemä valmentajakoulutus seuran nuorille eli oman seuran tarpeisiin räätälöity valmentajakoulutus.
- » Erilaisten harrastajapolkujen luominen seuraan: kilpailullinen polku, haastajapolku ja harrastepolku mahdollistavat harrastamisen erilaisilla panostuksilla. Lapsella on mahdollisuus siirtyä polulta toiselle. Huom. Polut eivät ole tasopolkuja, ja ne kannattaa nimetä esimerkiksi erilaisin värein (valkoinen, sininen ja vihreä polku).
- » Seuratoimijan urapolku – nuorista seuratoimijoita: Ideana luoda järjestötoiminnasta nuorille harrastus, esimerkiksi perustaa uusien seuratoimijoiden ryhmä, jota koulutetaan ja jolle on seurasta vetäjä.
- » Yleisseuraan voi perustaa liikuntajaoston, jossa seuran lajijaostot liikuttavat lapsia ja nuoria ilman kilpailullisuutta. Liikuntajaoston toiminnasta on mahdollisuus hypätä mukaan jonkin jaoston lajitoimintaan, jos kilpailullisuus alkaa kiinnostaa.
- » Harrastetoiminnassa ei tarvita superpätevää ammattivalmentajaa vaan hyvä ohjaaja, jolla on kasvatuksellista otetta. Tästä on hyvä muistuttaa vanhempia, jotka empivät kykyjään lähteä ohjaajiksi.
- » Valmennusjärjestelmää voi monipuolistaa oman lajin ulkopuolelle, esimerkiksi tehdä valmentajavaihtoja eri lajien kesken tai osallistua muihin kuin oman lajin koulutuksiin.
- » Perheliikunnalla voi saada vanhempia mukaan vapaaehtoisiksi paremmin kuin pelkkää lasten tai nuorten toimintaa järjestämällä.
- » Tilakuluja voi yrittää karsia pienten seurojen yhteisillä salivuoroilla tai vuokraamalla yhteisiä säilytys- ja varastotiloja.
- » Yhteiset leiritykset naapuriseurojen kesken; mahdollisuus yhteistreeneihin ja säästäminen esimerkiksi majoituskuluissa.

LIKES-tutkimuskeskus

Rautpohjankatu 8, 40700 Jyväskylä
www.likes.fi

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 328
ISBN 978-951-790-426-1 | ISSN 2342-4788 PDF
ISBN 978-951-790-427-8 | ISSN 0357-2498 NID.